

Ενημερωτικό δελτίο για τις θεωρίες συνωμοσίας

Η τάση να αποδίδεται οποιοδήποτε (δραματικό) γεγονός σε μια μυστική συνωμοσία κρυμμένη από ένα άτομο ή μια ομάδα.

Η συνωμοσιολογική ρητορική βασίζεται συνήθως σε πέντε σημεία¹:

1. Άρνηση της πολυπλοκότητας της πραγματικότητας
2. Καθιέρωση τεχνητών συσχετίσεων
3. Εξάλειψη της αλήθειας που δεν μπορεί να συμπεριληφθεί στη θεωρία
4. Δημιουργία μιας μυθικής δομής στην ιστορία
5. Υπερβολική ερμηνεία των σημαδιών συνωμοσίας.

Αυτός ο τύπος συλλογισμού βασίζεται σε τέσσερις θεμελιώδεις αρχές, στις οποίες συμφωνούν οι ερευνητές:

- Τίποτα δεν συμβαίνει τυχαία. Εάν ένας διάσημος άνθρωπος πεθάνει σε ένα ατύχημα, το ατύχημα αυτό είναι στημένο. Εάν ένας σεισμός κατέστρεψε την Αϊτή τον Ιανουάριο του 2010, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι Αμερικανοί το προκάλεσαν μέσω μίας από τις μυστικές τους οργανώσεις, το HAARP.
- Όλα όσα συμβαίνουν είναι αποτέλεσμα κρυφών επιθυμιών. Σύμφωνα με ένα μήνυμα που δημοσιεύθηκε στο Net, στις 22 Απριλίου 2012, "Ο Mohammed Merah ήταν ένας μυστικός πράκτορας που θυσιάστηκε έτσι ώστε ο Νίκολας Σαρκοζί να επανεκλεγεί".
- Τίποτα δεν είναι όπως φαίνεται. Οι αρχηγοί κρατών ανακοινώνουν αυτό που αποφάσισαν; Ψευδαίσθηση: φαίνονται ότι κυβερνούν, αλλά οι αποφάσεις λαμβάνονται από άλλους (τραπεζίτες, Μασόνους...) που τραβούν τις χορδές αυτών των μαριονετών.
- Όλα σχετίζονται, αλλά με ένα απόκρυφο τρόπο. Στις αρχές της δεκαετίας του 1950, ο Γερουσιαστής Τζωρτζ ΜακΚάρτι πέτυχε να πείσει πολλούς Αμερικανούς για της αντι-κομμουνιστική εμμονή του, που τον οδήγησε να βλέπει παντού ένα κομμουνιστικό σενάριο ενάντια στον αμερικανικό λαό. Ακόμη και η φθορίωση του νερού παρουσιάστηκε ως μέρος αυτού του σεναρίου για να αποδυναμώσει τους ανθρώπους.

Σε αυτές τις τέσσερις βασικές αρχές, μπορεί κανείς να προσθέσει μια πέμπτη, με πιο πρόσφατη εμφάνιση: "Όλα πρέπει να είναι εξεταστούν προσεκτικά με κριτική". Μια μέθοδος που εφαρμόζουν οι σύγχρονοι συνωμοσιολόγοι στα βιβλία τους, στους ιστοτόπους τους, συγκεντρώνουν τις αποδείξεις των συνωμοσιών που καταγγέλλουν. Αλλά η προσέγγισή τους, που αποκαλούν επιστημονική, υποφέρει από ένα θεμελιώδες ελάττωμα: η συνωμοσία που καταγγέλλεται παρουσιάζεται ως ένα γεγονός για το οποίο η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων εξυπηρετεί μόνο την υποστήριξη της. Γεγονότα που δεν ταιριάζουν παραβλέπονται, εκείνοι που την απορρίπτουν δεν λαμβάνονται υπόψη.

¹ <http://seriously.com>

Πηγή: Pierre-André Taguieff, δικαστήριο για τη σύλληψη, Mille et une nuits, 2013

Δυσκολία στην αμφισβήτηση της θεωρίας συνωμοσίας

Σύμφωνα με τον Pierre-André Taguieff, η συζήτηση γύρω από την συλλογιστική συνωμοσίας είναι περιττή διότι η θεωρία της συνωμοσίας δεν μπορεί να τύχει αποδόμησης/άρνησης με επιχειρήματα: «το φανταστικό στοιχείο στη συνωμοσία είναι ακόρεστο, και η διατριβή της συνωμοσίας είναι αδιαμφισβήτητη: οι αφελείς αποδείξεις ότι ένα σενάριο δεν υφίσταται μεταμορφώνονται σε όσες αποδείξεις μπορούν να υπάρξουν». Σύμφωνα με τον Gérald Bronner, οι συνωμοσιολόγοι "μιμούνται τη μεθοδική σκέψη, όμως είναι αδιαπέραστη από την αντίθεση".

Η θεωρία συνωμοσίας μπορεί να προσεγγίσει την υπερκριτική μέθοδο: αυτός που την πιστεύει θα στηριχθεί στα σημάδια που φαίνονται να επικυρώνουν τη θεωρία του ή να αντικρούσουν την αρνητική εξήγηση για να αποκλείσουν οποιαδήποτε αντιπαραβολή. Υπάρχει επίσης μια αντιστροφή του βάρους της απόδειξης: οι άνθρωποι που παραδέχονται την τρέχουσα εξήγηση πρέπει να δείξουν ότι δεν υπήρξε συνωμοσία και τα επιχειρήματα που θα χρησιμοποιηθούν μπορούν να θεωρηθούν ως πρόσθετοι χειρισμοί. Η προηγούμενη βεβαιότητα της ύπαρξης μιας συνωμοσίας περιλαμβάνει την ανάλυση όλων των πληροφοριών και γεγονότων μέσω του πρίσματος αυτής της θεωρίας συνωμοσίας. Αυτή η γνωστική μεροληψία ονομάζεται υπόθεση επιβεβαίωσης της μεροληψίας. Επιπλέον, λόγω της έλλειψης διάκρισης μεταξύ των εκμεταλλευόμενων δεδομένων και της σχέσης τους, το γεγονός και μόνο ότι τα αυθεντικά δεδομένα "εισάγονται στο πλαίσιο" της θεωρίας συνωμοσίας μπορεί λανθασμένα να επικυρώσει αυτό το πλαίσιο. Έτσι, η κλήτευση της συνωμοσίας μπορεί να οδηγήσει στη συρρίκνωση του σύμπαντος της ανάλυσης ενός γεγονότος, αφού αυτό το γεγονός θα σχετίζεται μόνο με άλλα γεγονότα που προέρχονται από τη θεωρία. Επομένως, η θεωρία της συνωμοσίας δικαιολογείται από μόνη της, δυσφημώντας τον αντίπαλο. επομένως δεν είναι αναιρέσιμη/αντικρούσιμη και δεν έχει τίποτε επιστημονικό εντός της.

Η συνωμοσία είναι πάνω απ' όλα μια συγκεκριμένη λογική με την οποία αρθρώνονται τα δεδομένα. Τώρα μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυθεντικά γεγονότα χωρίς να εγγυηθούμε την αλήθεια της λογικής με την οποία συνδέονται μαζί. Πράγματι, εκτός από τις αργιόγυιες πηγές που είναι αξιόπιστες αλλά τελικά δεν επαληθεύονται, τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται από τις θεωρίες συνωμοσίας μπορούν να αντληθούν τόσο από ψευδείς όσο και από αυθεντικές πηγές. Έτσι, η συνωμοσία μπορεί να βασιστεί σε «επαληθεύσιμα» έγγραφα που είναι ανοιχτά στο κοινό, παρέχοντας παράλληλα μια φανταστική ερμηνεία των δεδομένων.

Πηγή: https://fr.wikipedia.org/wiki/Th%C3%A9orie_du_complot